

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

FARKLI PAMUK TÜRLERİNE AİT ÇEŞİTLERİN DİALLEL MELEZLERİNDE ÖNEMLİ AGRONOMİK VE TEKNOLOJİK ÖZELLİKLERİN KALITIMININ SAPTANMASI

Süleyman ÇİÇEK

Adnan Menderes Üniversitesi
Fen bilimleri Enstitüsü
Tarla Bitkileri Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. M. Ali KAYNAK

Nazilli Pamuk Araştırma Enstitüsünde yürütülen bu çalışmanın materyalini *Gossypium hirsutum* L. türünden Carmen, Nazilli 84 S, Gürelbey ve farklı türlerin [(*G. hirsutum* x *G. barbadense* F₁) x (*G. arboreum* x *G. thurberi* x *G. hirsutum*)] melezlenmesinden elde edilmiş olan Delcerro çeşitleri ile bunların yarım diallel melezleri oluşturmaktadır. Bu çalışmada, oluşturulan populasyonda uygun anaç ve melezlerin belirlenmesi ve üzerinde durulan dokuz özellik bakımından genel ve özel uyuşma yetenekleri, heterosis ve heterobeltiosis değerleri, kalıtım dereceleri ve diğer genetik parametrelerin belirlenmesi hedeflenmiştir. Genel uyuşma yeteneği tüm özelliklerde, özel uyuşma yeteneği ise bitki kütlü pamuk verimi, koza kütlü pamuk ağırlığı ve çırçır randımanında önemli bulunmuştur. Bitki kütlü pamuk verimi ve koza kütlü pamuk ağırlığında olumlu, koza sayısında olumsuz heterosis ve heterobeltiosis, diğer özelliklerde ise olumlu heterosis fakat olumsuz heterobeltiosis değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen genetik parametrelere göre bitki kütlü pamuk verimi ve koza kütlü pamuk ağırlığı özelliklerinin en az bir gen çifti tarafından idare edildiği tahminlenmiştir. Çırçır randımanı ve 100 tohum ağırlığında yüksek, diğer özelliklerde düşük kalıtım derecesi elde edilmiştir. Bitki kütlü pamuk verimi ve koza kütlü pamuk ağırlığı için dominant, çırçır randımanı, erkencilik oranı, 100 tohum ağırlığı, lif uzunluğu ve lif kopma dayanıklılığı için eklemeli, bitkide koza sayısı ve lif inceliği için ise hem dominant hem de eklemeli gen etkilerinin önemli olduğu saptanmıştır.

2007, 95 sayfa

Anahtar Sözcükler

Pamuk, Heterosis, Heterobeltiosis, Genel Uyuşma Yeteneği, Özel Uyuşma Yeteneği